

Vazač/vazačka břemen (kód: 37-043-H)

Autorizující orgán:	Ministerstvo práce a sociálních věcí
Skupina oborů:	Doprava a spoje (kód: 37)
Týká se povolání:	Vazač břemen
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace ve všeobecných pojmech v oblasti zdvihacích zařízení	3
Orientace v požadavcích na osoby odpovědné za bezpečnost práce při vázání a přepravě břemen	3
Orientace v požadavcích na vázací prostředky, jejich konstrukci, způsoby značení, vybavení vazače a zásadách pro použití vázacích prostředků	3
Orientace v zásadách kontroly technického stavu vázacích prostředků	3
Orientace v zakázaných a rizikových manipulacích a postupech při úrazu elektrickým proudem	3
Aplikování požadavků na přípravu a vlastní vázání břemen	3
Aplikování spolupráce jeřábníka a vazače	3
Aplikování požadavků na přepravu a ukládání břemen	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace ve všeobecných pojmech v oblasti zdvihacích zařízení

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Určit charakteristiku zdvihadel	Písemný test
b) Určit typy jeřábů	Písemný test
c) Určit podstatu pojmu vyložení jeřábu	Písemný test
d) Určit podstatu pojmu nosnost jeřábu	Písemný test
e) Určit podstatu pojmu nosnost vázacího prostředku	Písemný test
f) Určit příslušenství pro zdvihání (prostředky pro zavěšení břemene) a jejich označení	Písemný test
g) Určit příslušenství pro zdvihání (prostředky pro uchopení břemene) a jejich označení	Písemný test

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v požadavcích na osoby odpovědné za bezpečnost práce při vázání a přepravě břemen

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Stanovit požadavky na systém bezpečné práce - obecné informace	Písemný test
b) Stanovit odpovědnost zaměstnavatele	Písemný test
c) Určit odpovědnost vazače	Písemný test
d) Určit úlohu pověřené osoby (uživatel ZZ)	Písemný test

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v požadavcích na vázací prostředky, jejich konstrukci, způsoby značení, vybavení vazače a zásadách pro použití vázacích prostředků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Určit osobní ochranné prostředky vazače břemen	Písemný test
b) Určit pomůcky pro bezpečné vázání břemen	Písemný test
c) Určit charakteristiku ocelových vázacích lan	Písemný test
d) Určit charakteristiku ocelových vázacích řetězů	Písemný test
e) Určit charakteristiku textilních vázacích lan	Písemný test
f) Určit charakteristiku vázacích popruhů z chemických vláken	Písemný test
g) Určit charakteristiku speciálních závěsných a uchopovacích prostředků	Písemný test
h) Určit vliv úhlu sklonu pramenů vázacího prostředku a jejich zatížení	Písemný test
i) Určit nosnost vázacího prostředku u konkrétního případu	Písemný test
j) Určit zásady správného použití u ocelových vázacích lan	Písemný test
k) Určit zásady správného použití u ocelových vázacích řetězů	Písemný test
l) Určit zásady správného použití u vázacích popruhů z chemických vláken	Písemný test
m) Určit zásady správného použití u textilních vázacích lan	Písemný test

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v zásadách kontroly technického stavu vázacích prostředků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Určit u ocelových lan - požadavky na označování nosnosti lana - obsah kontroly stavu lana - nadměrné počty prasklých drátů lana	Písemný test
b) Určit u vázacích řetězů - požadavky na označování nosnosti řetězu - obsah kontroly stavu řetězu - důvody pro vyřazení řetězu z provozu	Písemný test
c) Určit u textilních lan - požadavky na označování nosnosti lana - podmínky pro skladování lana - důvody pro vyřazení lana z provozu	Písemný test
d) Určit u popruhů z chemických vláken - požadavky na označování nosnosti popruhu - důvody pro vyřazení popruhu z provozu	Písemný test

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v zakázaných a rizikových manipulacích a postupech při úrazu elektrickým proudem

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Určit základní zakázané manipulace vazače	Písemný test
b) Určit další zakázané manipulace vazače	Písemný test
c) Určit účinky elektrického proudu na člověka (příklady přímých a nepřímých účinků elektrického proudu na lidský organismus)	Písemný test
d) Určit postup poskytnutí první pomoci při úrazu elektrickým proudem (vyproštění, oživovací pokusy, ošetření poranění, lékařská pomoc)	Písemný test

Je třeba splnit všechna kritéria.

Aplikování požadavků na přípravu a vlastní vázání břemen

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zjistit nosnosti jeřábu, hmotnosti břemene	Praktické předvedení s ústní obhajobou
b) Odhadnout těžiště břemene	Praktické předvedení s ústní obhajobou
c) Zvolit správný vázací prostředek	Praktické předvedení s ústní obhajobou
d) Zkontrolovat vázací prostředek před použitím	Praktické předvedení s ústní obhajobou
e) Uvázat břemeno přímým závěsem	Praktické předvedení s ústní obhajobou
f) Uvázat břemeno podvlečením	Praktické předvedení s ústní obhajobou
g) Uvázat břemeno na smyčku	Praktické předvedení s ústní obhajobou
h) Odložit vázací prostředek na vhodné místo	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Aplikování spolupráce jeřábníka a vazače

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést spolupráci vazače a jeřábníka při přepravě břemene	Praktické předvedení s ústní obhajobou
b) Předvést možnosti komunikace mezi jeřábníkem a vazačem	Praktické předvedení s ústní obhajobou
c) Předvést druhy gestikulace vazače	Praktické předvedení s ústní obhajobou

Je třeba splnit všechna kritéria.

Aplikování požadavků na přepravu a ukládání břemen

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zkontrolovat vázací prostředek před jeho použitím	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Přepravit břemeno	Praktické předvedení s ústní obhajobou
c) Zvednout břemeno	Praktické předvedení s ústní obhajobou
d) Uložit břemeno	Praktické předvedení s ústní obhajobou
e) Zabezpečit břemeno proti pádu	Praktické předvedení s ústní obhajobou
f) Podložit a stabilizovat břemeno	Praktické předvedení s ústní obhajobou
g) Uložit břemeno na dopravní prostředek	Praktické předvedení s ústní obhajobou
h) Uložit břemeno v blízkosti jeřábové dráhy	Praktické předvedení s ústní obhajobou
i) Uložit břemeno v blízkosti kolejí	Praktické předvedení s ústní obhajobou
j) Uložit vázací prostředek na vhodné místo	Praktické předvedení s ústní obhajobou

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam. Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována podle vyhlášky č. 79/2013 Sb. a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na povolání v NSP - <https://nsp.cz/jednotka-prace/vazac-bremen#zdravotni-zpusobilost>).

Vstupní požadavky - minimální úroveň je dána základním vzděláním a věkem 18 let uchazeče. Podmínkou pro připuštění ke zkoušce je zdravotní způsobilost uchazeče a předložení záznamu o průběhu praktického zácviku vazače v rozsahu 24 hodin.

Pravidla pro aplikaci písemného ověřování a praktického předvedení jako způsobu ověřování profesní kvalifikace:

A. Zkouška se skládá z písemné části a praktického předvedení a vždy musí být ověřeny všechny kompetence kvalifikačního standardu.

U kompetencí "Orientace ve všeobecných pojmech v oblasti zdvihacích zařízení" - "Orientace v požadavcích na osoby odpovědné za bezpečnost práce při vázání a přepravu břemen" - "Orientace v požadavcích na vazačí prostředky, jejich konstrukci, způsoby značení, vybavení vazače a v hlavních zásadách pro použití vazačích prostředků" - "Orientace v zásadách kontroly technického stavu vazačích prostředků" a "Orientace v zakázaných manipulacích a postupech při úrazu elektrickým proudem" - bude pro uvedená kritéria použit písemný test. Musí být dodržena následující pravidla:

A1. Žadatel o autorizaci vypracuje soubor 140 uzavřených testových otázek zaměřených na ověření znalostní složky vybraných způsobilostí popsaných kritérii hodnocení následovně:

Kompetence "Orientace ve všeobecných pojmech v oblasti zdvihacích zařízení" 18 otázek

Kompetence "Orientace v požadavcích na osoby odpovědné za bezpečnost práce při vázání a přepravu břemen" 10 otázek

Kompetence "Orientace v požadavcích na vazačí prostředky, jejich konstrukci, způsoby značení, vybavení vazače a v hlavních zásadách pro použití vazačích prostředků" 60 otázek

Kompetence "Orientace v zásadách kontroly technického stavu vazačích prostředků" 24 otázek

Kompetence "Orientace v zakázaných manipulacích a postupech při úrazu elektrickým proudem" 28 otázek

Žadatel o autorizaci je povinen předložit, spolu se žádostí o autorizaci, tento soubor testových otázek.

Testové otázky budou sestavené ze tří odpovědí, z nichž právě jedna je správná. Všechny otázky jsou bodově rovnocenné.

Pro každé kritérium musí existovat sudý počet otázek.

B. Autorizovaná osoba zajistí vygenerování náhodných testů pro každého uchazeče, sestavených z otázek (50 % otázek z každého kritéria) v následujícím rozsahu:

Kompetence "Orientace ve všeobecných pojmech v oblasti zdvihacích zařízení" 9 otázek

Kompetence "Orientace v požadavcích na osoby odpovědné za bezpečnost práce při vázání a přepravu břemen" 5 otázek

Kompetence "Orientace v požadavcích na vazačí prostředky, jejich konstrukci, způsoby značení, vybavení vazače a v hlavních zásadách pro použití vazačích prostředků" 30 otázek

Kompetence "Orientace v zásadách kontroly technického stavu vazačích prostředků" 12 otázek

Kompetence "Orientace v zakázaných manipulacích a postupech při úrazu el. proudem" 14 otázek

B1. Pro jednotlivé vygenerované testy:

Každý uchazeč má ve svém testu pro každé kritérium alespoň jednu otázku.

B2. Pro úspěšné splnění požadavků testu:

Za úspěšné splnění testu se považuje 75 % a více správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň 50% otázek.

V případě nedosažení tohoto počtu, bude zkouška ukončena jako neúspěšná.

C. U kompetencí "Aplikování požadavků na přípravu a vlastní vázání břemen" - "Aplikování požadavků na dorozumívání mezi vazačem a jeřábníkem" a "Aplikování požadavků na přepravu a ukládání břemen" bude provedeno praktické předvedení s ústní obhajobou:

U všech kritérií musí být předveden správný postup.

Autorizovaná osoba zajistí pro praktickou část zkoušky přítomnost jeřábníka.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru strojírenství a min. 10 let odborné praxe v oblasti zdvihacích zařízení. Dále musí být nejméně 5 let držitelem osvědčení revizního technika zdvihacích zařízení, vydaného dle zákona č. 174/1968 Sb.
- b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru strojírenství a min. 10 let odborné praxe v oblasti zdvihacích zařízení. Dále musí být nejméně 5 let držitelem osvědčení revizního technika zdvihacích zařízení, vydaného dle zákona č. 174/1968 Sb.
- c) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na strojírenství a min. 5 let odborné praxe v oblasti zdvihacích zařízení. Dále musí být nejméně 5 let držitelem osvědčení revizního technika zdvihacích zařízení, vydaného dle zákona č. 174/1968 Sb.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Vzor žádosti o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo práce a sociálních věcí, www.mpsv.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

A) Autorizovaná osoba musí disponovat uvedenými normami v platném znění:

- ČSN ISO 12480-1
- ČSN ISO 4309
- ČSN ISO 8792
- ČSN EN 1492-4+A1

B) Materiálně-technické vybavení

- pracovní prostředí vhodné k provedení zamýšlené zkoušky
- jeřáb k provedení praktické části zkoušky
- jeřábník pro ovládání jeřábu při praktické části zkoušky
- zkušební břemeno v rozsahu nosnosti jeřábu
- potřebné prostředky pro vázání, zavěšení nebo uchopení břemene podle nosnosti jeřábu a jmenovité hmotnosti použitého břemene (ocelová lana, vázací řetězy, textilní lana, popruhy z chemických vláken)
- psací potřeby a osobní ochranné prostředky (ochranná přilba, pracovní oděv, ochranné rukavice, pracovní obuv) a další pomůcky (háček pro vytažení vazáku, klíny pro stabilizaci rotačních břemen)

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 6 až 8 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Pro písemnou část zkoušky je vymezena doba max. 30 minut.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro vyhrazená zařízení, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Společenstvo techniků zdvihacích zařízení